

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ข้อมูล ณ วันที่ 15 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางสาวสุนันทา กุมรัมย์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 15 ตำบลสองชั้น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

โทรศัพท์ 081-0652527 Facebook สุนันทา กุมรัมย์ Line สุนันทา

เกิด พ.ศ. 2512

ปัจจุบันอายุ 56 ปี

4. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

5. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา โรงเรียนกระสังพิทยาคม

6. อาชีพปัจจุบัน

☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ผู้ใหญ่บ้าน

7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร 428,000 บาท/ปี

8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. 2559

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ไม้ผล (ฝรั่ง).....

2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 1 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกฝรั่ง โดยใช้ระบบน้ำหยดในแปลง

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 4 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ฐานเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงโคขุน-เนื้อ

3.3 ฐานเรียนรู้ การปรับปรุงบำรุงดิน/ปุ๋ยสั่งตัด

3.4 ฐานเรียนรู้ การขยายพันธุ์พืช

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 9...หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 3...หลักสูตร ประกอบด้วย

- 4.1.1 การเก็บตัวอย่างดินและตรวจวิเคราะห์ดิน
- 4.1.2 การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์
- 4.1.3 มาตรการผลิตพืช

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 3...หลักสูตร ประกอบด้วย

- 4.2.1 ทฤษฎีใหม่
- 4.2.2 เศรษฐกิจพอเพียง
- 4.2.3 เกษตรผสมผสาน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 3...หลักสูตร ประกอบด้วย

- 4.3.1 การบริหารจัดการศัตรูพืช
- 4.3.2 การจัดทำแผนการผลิตพืช/ปฏิทินการปลูกพืช
- 4.3.3 การจัดทำบัญชีครัวเรือน
- 4.3.4 การปลูกฟรั้ง

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การปลูกฝรั่ง

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจหลักการและวิธีการปลูกฝรั่งอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.สามารถรู้จักวิธีการขยายพันธุ์อย่างง่ายและนำไปปรับใช้กับไม้ผลชนิดอื่น

เนื้อหา

- 1.ประโยชน์ของฝรั่ง
2. วิธีการขยายพันธุ์(การตอน)
3. วิธีการดูแลรักษา
4. ขั้นตอนวิธีการปลูก
5. การเก็บเกี่ยว
6. การแปรรูป

รูปแบบการถ่ายทอด

- 1.การบรรยาย
- 2.การฝึกปฏิบัติ

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ไม่มีส่วนในการจัดทำแผนระดับจังหวัด

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

การขับเคลื่อนดำเนินการจัดทำแผนราย ศพก. ระดับอำเภอ โดยมีการจัดทำแผน ดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอในครั้งที่ 4 ของปีงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดทำแผนศพก. ของปีงบประมาณถัดไป
2. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเสนอแนะข้อมูลศพก.และแผนงานศพก.
3. คณะกรรมการร่วมให้ข้อเสนอแนะ
4. สรุปแผนงานศพก.โดยประธานศพก.
5. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำแผนศพก.จัดส่งให้จังหวัดต่อไป

โดยมีรายชื่อคณะกรรมการศพก.ระดับอำเภอประกอบด้วย

1. นางสุนันทา กุมรัมย์	ประธาน ศพก.ระดับอำเภอ
2. นายพินิจ จริตรรัมย์	ประธานศดปช.
3. นายพงศ์วรินทร์ มาลัยทอง	ผู้แทน ศบกด.
4. นางวราภรณ์ การกระสัง	ประธานศจช.
5. นางศราทรณ์ คงทวี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นายสถาพร เนียมอ่อน	ผู้ทรงคุณวุฒิ
7. นายสุรพันธ์ คำสอน	ผู้ทรงคุณวุฒิ
8. นางณัฐฐา แก้วณะรา	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลกระสัง
9. นายจำเนย ละเมียด	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลกันทรารมย์
10. นายเนือง เจริญรัมย์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลสองชั้น
11. นางนุชชิตา มีสัดย์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลบ้านปรือ
12. นายสำรวม กกรรัมย์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลหนองเต็ง
13. นางธัญญ์ศรี ศรีดา	ประธานศพก.เครือข่ายตำบลหนองเต็ง
14. นายสุรินทร์ โพธิรัมย์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลลำดวน
15. นายธีรพงษ์ คงไทย	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลสูงเนิน
16. นายสุทธิพร โกยรัมย์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลเมืองไผ่
17. นางวรารัตน์ สุทธิสัย	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลศรีภูมิ
18. นางอัมณา วิเศษศิลป์	อาสาสมัครเกษตรประจำตำบลห้วยสำราญ

[illegible]

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จากสภาวะครอบครัวที่มีต้องดิ้นรนเพื่อการหาเลี้ยงชีพและจากการที่พื้นที่ฐานครอบครัวทำการเกษตรมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย และได้เห็นถึงรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวเพียงพอเพราะปลูกข้าวได้ปีละครั้งจนได้มีศึกษาหาวิธีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ปลูกข้าวที่เป็นพื้นที่ติดกับบ้านให้เป็นพื้นที่ปลูกฝรั่ง ซึ่งเป็นพืชที่ได้รับอิทธิพลมาจากเกษตรกรที่ย้ายถิ่นมาจากภาคกลางเริ่มปลูก และได้เห็นถึงผลผลิตที่สามารถเก็บได้ตลอดทั้งปี จึงได้นำมาปลูกในพื้นที่ 3 ไร่ และขยายเพิ่มขึ้นเป็น 5 ไร่ในปัจจุบัน

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การปลูกฝรั่งมีความท้าทายและพบอุปสรรคมากมายโดยพบปัญหาหลากหลายและได้มีการนำหลักวิชาการมาปรับใช้เพื่อให้การปลูกประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1.ปัญหาโรคพืชฝรั่งเป็นพืชที่ไวต่อหลายโรค โดยเฉพาะ:

โรครากเน่า โคนเน่า สาเหตุ: เชื้อราในดิน (Phytophthora sp.) พบอาการ: ใบเหลือง ร่วง ต้นแห้งตาย

โรคแอนแทรคโนส (Anthracnose) อาการ: ผลมีแผลจุดดำ เน่า และร่วงง่าย

โรคใบจุด ส่งผลต่อการสังเคราะห์แสง ทำให้ต้นโทรม

2. ปัญหาแมลงศัตรูพืช

แมลงวันทอง วางไข่ในผล ทำให้เน่า เสียหาย ขายไม่ได้

เพลี้ยแป้ง / เพลี้ยไฟ / เพลี้ยหอย ดูดน้ำเลี้ยง ทำให้ต้นอ่อนแอ ผลบิดเบี้ยว

หนอนเจาะลำต้น / หนอนเจาะผล สร้างความเสียหายโดยตรงต่อผลผลิต

3.ปัญหาด้านการจัดการดูแล ในช่วงแรกของการปลูก ขาดความรู้ในการตัดแต่งกิ่งอย่างเหมาะสม/การใช้ปุ๋ยไม่ถูกสูตรหรือไม่ถูกเวลา/เก็บเกี่ยวไม่ถูกช่วง ทำให้ผลผลิตคุณภาพต่ำ/ขาดระบบป้องกันแมลงวันทองจึงทำให้ผลผลิตเสียหาย

4.ตลาดและราคาไม่แน่นอน ในช่วงแรกของการปลูก ผลผลิตออกมากในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้ราคาตกต่ำถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

5. ต้นทุนการผลิตสูง ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ยา และวัสดุห่อผลสูงขึ้น

1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การปลูกฝรั่งให้ได้ผลผลิตสูง

1. เลือกพันธุ์ที่ดีและเหมาะสมกับพื้นที่ คัดเลือกพันธุ์ที่ ต้านทานโรค และเหมาะสมกับสภาพอากาศในพื้นที่
2. เตรียมดินและพื้นที่ปลูกอย่างเหมาะสม ดินควรมีความร่วนซุย ระบายน้ำดี pH ประมาณ 5.5 – 6.5
ไถพรวนดินลึก กำจัดวัชพืช และตากดินก่อนปลูก ยกร่องปลูกเพื่อป้องกันน้ำขังง่าย
3. การปลูกและระยะปลูกที่เหมาะสม ระยะปลูกทั่วไป: 3 x 2 เมตร ใช้ต้นกล้าที่แข็งแรงจากการเสียบยอด/ทาบกิ่ง
4. ให้น้ำอย่างเหมาะสม รดน้ำให้เพียงพอและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงติดผล โดยใช้ระบบน้ำหยดเพื่อลดการสิ้นเปลือง
5. การใส่ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ใส่ ปุ๋ยคอก รองพื้นก่อนปลูก และใช้ ปุ๋ยเคมี ตามระยะ:
ช่วงต้นเจริญเติบโต: N-P-K สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16
ช่วงติดผล: สูตร 13-13-21 หรือเพิ่มโพแทสเซียมให้ผลใหญ่ รสชาติดี
6. การตัดแต่งกิ่งอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้อากาศถ่ายเทดี ลดการสะสมของโรค/กระตุ้นการแตกยอดใหม่และการออกดอก/ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวเพื่อเว้นระยะพุ่มต้น
7. การป้องกันโรคและแมลง
ห่อผลฝรั่ง ด้วยถุงตาข่าย/กระดาษตั้งแต่ผลขนาดเหรียญ 5 บาทป้องกันแมลงวันทองและศัตรูพืช
ใช้ สารชีวภัณฑ์ และชีววิธี เช่น เชื้อบีที เชื้อไตรโคเดอร์มา/สำรวจแปลงสม่ำเสมอ ถ้ามีโรคหรือแมลงระบาด ให้จัดการทันที
8. การจัดการหลังเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลที่มีอายุและขนาดเหมาะสม (โดยเฉลี่ย 90–120 วัน หลังติดผล)

- 2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
 1. ฝรั่ง ใช้เทคโนโลยีคือ คัดเลือกพันธุ์ที่ ต้านทานโรค และการวางระบบน้ำแบบน้ำหยดที่ช่วยลดการใช้แรงงานและเป็นการให้น้ำแบบประหยัดเพียงพอต่อความต้องการของฝรั่ง
 2. ข้าว โดยใช้วิธีการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูกข้าวเพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ยและคุณภาพผลผลิต
- 3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการปลูกข้าว ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ดังนี้

1. เก็บตัวอย่างดิน เก็บจากแปลงนาในระดับลึกประมาณ 15 ซม. จำนวน 20 จุด
ส่งตรวจที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์
 2. รวบรวมวิเคราะห์ดิน
 3. ใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำที่ได้รับ โดยใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 เมื่อข้าวอายุ 30 วัน
 4. เสริมด้วยปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยพืชสด
- ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย
- แนวทางใส่ปุ๋ย:

- ใส่ ปูนขาว เพื่อปรับ pH ให้เหมาะสม
- ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 หรือ 18-20-0 เพื่อเสริมฟอสฟอรัส
- เสริม 0-0-60 เพื่อเพิ่มโพแทสเซียม
- ปรับตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว

...ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ควร วิเคราะห์ดินทุก 2-3 ปี เพื่อปรับปรุงดินอย่างต่อเนื่อง
- ใช้ ปุ๋ยสั่งตัด หรือ ปุ๋ยผสมตามสูตรแปลง หากมีการรวมกลุ่มเกษตรกร จะประหยัดต้นทุนได้มากขึ้น
- ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ เช่น พด.2, ฮอร์โมนพืชจากธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดูดซึมธาตุอาหาร

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย

1.1)	ฝรั่ง	พื้นที่ปลูก	จำนวน (500 ต้น)	3-0-0 ไร่
1.2)	ชมพู	พื้นที่ปลูก	จำนวน (30 ต้น)	0-2-0 ไร่
1.3)	ข้าว	พื้นที่ปลูก	จำนวน	37-2-0 ไร่

2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 2 ชนิด ประกอบด้วย

2.1)	ปลานิล	จำนวน 1 บ่อ
2.2)	ปลาตก	จำนวน 1 กระชัง

3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 1 ชนิด ประกอบด้วย

3.1)	โคขุน	จำนวน 30 ตัว

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้า ฝรั่ง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ต้นทุน/ไร่
1.เตรียมดิน	500	-	-	167
2.ค่าพันธุ์	2,500	-	-	833
3.ค่าปุ๋ยคอก	400	500	500	650
4.ค่าปุ๋ยเคมี 15-15-15,13-13-21	733	833	833	800
5.ค่าแรงงานปลูก	300	-	-	100
6.ค่าดูแลรักษา				
-การจัดการวัชพืช (ค่าแรงงาน)	300	333	200	833
-ระบบน้ำ	2,000	-	-	667
-ปุ๋ยชีวภาพ(บำรุงต้น)	100	133	246	160
-ตัดแต่งกิ่ง (ค่าแรงงาน)	-	233	150	128
-ห่อผลผลิต(ค่าแรงงาน)	-	66	200	89
7.เก็บผลผลิต(ค่าแรงงาน)	-	166	200	122
8.วัสดุอุปกรณ์บรรจุผลผลิต	-	150	166	105
รวมต้นทุนการผลิต/ไร่ (บาท)	6,833	2,414	2,045	

ผลตอบแทนการปลูกฝรั่ง ปีที่ 1-3

	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1.พื้นที่ปลูก (ไร่)	3	3	3
2.ผลผลิตรวม (กก/ปี)	-	3,600	3,600
3.ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)	-	1,200	2,000
4.ราคาขายหน้าสวน (บาท/กก.)	25	25	30
5.มูลค่าผลผลิต	-	90,000	180,000
6.ผลกำไร (บาท)	-	82,758	173,364
7.ผลกำไรเฉลี่ย (บาท/ไร่/ปี)	-6,833	27,586	57,788
***ภายในระยะเวลา 3 ปี สามารถขายฝรั่งกินได้ทั้งสิ้น 256,122 บาท			

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ เห็ดนางฟ้า
เฉลี่ยรายได้วันละ 500 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ฝรั่ง/ชมพู/ผลไม้ตามฤดูกาล
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 5,000 บาท/สัปดาห์

3) รายได้รายปี

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ โคขุน
เฉลี่ยรายได้ปีละ 30,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์กับตนเอง : รายได้ที่เกิดขึ้นทำให้สามารถจุนเจือครอบครัวได้อย่างไม่ขัดสน

ประโยชน์กับเกษตรกร : เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นต้นแบบการจัดการพื้นที่และอาชีพทางการเกษตรให้กับเกษตรกรที่สนใจ ให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน : เป็นต้นแบบประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกรในชุมชน

3.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกระสังมีการนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก. ดังนี้

- Bio-Economy มีการคัดเลือกพันธุ์พืชที่จะนำมาปลูกในศพก. ทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น พันธุ์ฝรั่งที่นำมาปลูกในแปลงจะคัดเลือกพันธุ์จากแหล่งผลิตที่ไว้ใจได้ไม่มีการปนเปื้อนของโรคแมลงลักษณะตรงตามพันธุ์ ให้ผลผลิตสูง
- Circular Economy มีการนำมูลสัตว์มาทำปุ๋ยและนำเศษวัสดุอินทรีย์ มาทำเป็นน้ำหมักชีวภาพนำไปใช้ในแปลงฝรั่งและแปลงนา
- Green Economy มีการกำจัดวัชพืชในแปลงฝรั่งโดยวิธีกล ใช้น้ำส้มควันไม้ในการกำจัดศัตรูพืช ใช้วิธีการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงและลดการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. เป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าว มาปลูกฝรั่งและไม้ผลเศรษฐกิจอย่างชมพู และปรับพื้นที่บางส่วนทำการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีการปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ การเลี้ยงโคขุนและการเลี้ยงปลา ภายในพื้นที่ ๕ ไร่ จากการที่ภายในแปลงมีพืชหลากหลายชนิดและมูลสัตว์จากการเลี้ยงโคเป็นผลให้เกิดการทับถมของเศษใบพืชทำให้เป็นการฟื้นฟูดินที่เสียให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ได้ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้ในการวางแผนการเพาะปลูกพืชในแปลง การบริหารจัดการตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้เป็นอย่างดี

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ปี	เรื่อง/หลักสูตร	หน่วยงาน
2560	โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร กิจกรรมฝึกอบรมโครงการส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย หลักสูตร การพัฒนาการเกษตร จำนวน 15 วัน	ศพก.ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ กระสัง
2561	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร
2562	การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
2563	อบรมให้ความรู้โครงการความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่
2565	อบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันจำนวน 40 ชั่วโมง	ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอกระสัง
2566	จุดศึกษาดูงานจากโครงการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์และสื่อออนไลน์เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2567	อบรมเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวบ้านหนองปูน	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวบุรีรัมย์
2560-ปัจจุบัน	-ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการศพก.และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ จำนวน 4 ครั้ง/ปี -อบรมเกษตรกรผู้นำ จำนวน 3-4 ครั้ง/ปี	ศพก.ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ กระสัง

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. สามารถให้บริการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดให้กับเกษตรกรโดยสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายเมื่อมีการอบรม หรือศึกษาดูงานได้ และตลาดเซราะกราวในจังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

1. การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารสำคัญผ่านช่องทาง กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก หรือเสียงตามสาย เช่น

- สนับสนุนนโยบายภาครัฐ เช่น เรื่อง ยกเลิกสารเคมีเกษตรอันตราย
- สถานการณ์ศัตรูพืช โรคพืชระบาด

2. การให้บริการด้านวิชาการเกษตร

ให้คำปรึกษาแนะนำการเกษตรแบบเฉพาะด้าน เช่น

- การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การผลิตน้ำหมักจาก พด.
- การปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นเกษตรผสมผสาน
- การปลูกฝรั่ง GAP

จัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตการปลูกฝรั่ง GAP

3. การเชื่อมโยงกับเครือข่ายหน่วยงานวิชาการ

- ประสานความร่วมมือกับ:
 - สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์
 - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์
 - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์
 - สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกระสัง
 - สำนักงานประมงอำเภอกระสัง
 - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวบุรีรัมย์
 - มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์สาธารณะกา
 - เทศบาลตำบลสองชั้น
 - ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอกระสัง
- นำองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีจากหน่วยงานเหล่านี้มาถ่ายทอดแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผลของศพก. คือการเป็นวิทยากรแนะนำผ่านการเป็นวิทยากร เป็นต้นแบบ และมีแปลงเรียนรู้ให้เห็นจริงในพื้นที่

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก.อำเภอกระสังมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ หรือหน่วยงานในพื้นที่ โดยเป็นแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรผสมผสานของชุมชน เป็นแหล่งศึกษาดูงานของชุมชน จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้จากเกษตรกรต้นแบบให้กับเกษตรกร สนับสนุนการพัฒนาชุมชนเกษตรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการตลาดและสร้างช่องทางจำหน่ายให้กับเกษตรกรในชุมชน

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

1. เป็นผู้นำในการบริหารจัดการศูนย์

วางแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์

2. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกร

สนับสนุนการจัดอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมการเกษตร

ผลักดันให้เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิต

3. ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี

เป็นเกษตรกรต้นแบบในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ และปัญหา เพื่อปรับปรุงแผนการดำเนินงาน

5. สร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน

พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ภูมิใจที่ได้เห็นเกษตรกรในพื้นที่เริ่มเรียนรู้และนำแนวทางที่ได้รับจากศูนย์ไปใช้จริง และเกิดผลลัพธ์ที่ดี การที่เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นผลลัพธ์ที่สร้างความสุขและกำลังใจอย่างยิ่ง ศูนย์ฯ เป็นจุดเรียนรู้ที่สามารถดึงดูดเยาวชนหรือเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เห็นว่าการเกษตรก็มีอนาคต มีความมั่นคงได้ หากทำอย่างมีความรู้ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน หน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้รู้สึกมีคุณค่าและพร้อมทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ รู้สึกดีใจที่สามารถถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ตรงให้กับผู้อื่น เป็นการคืนกำไรให้สังคมและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรในระดับฐานราก

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

จากรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการนำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการเกษตรมาพัฒนาชุมชนได้มีส่วนช่วยให้เกษตรกรในชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ที่มั่นคงขึ้น

- ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 15 ตำบลสองชั้น
- กรรมการบทบาทสตรี ระดับอำเภอ
- กรรมการบทบาทสตรี ระดับตำบล
- ประธานอาสาสมัครสุขระดับหมู่บ้าน
- ครูบัญชีอาสา
- กรรมการสถานศึกษา
- หมอดินอาสา
- สารวัตรเกษตรอาสา

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

-ร่วมบริจาคเงินช่วยเหลือให้กับผู้ประสบอัคคีภัยในตำบลสองชั้น

-ร่วมจัดทำโรงงานงานกฐิน

-บริจาคเงินสนับสนุนเสื้อกีฬาแก่เยาวชนในตำบลสองชั้น

-ร่วมรณรงค์การงดใช้สารเคมีเกษตร

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำวันนี้ให้ดีที่สุด”

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

1. นายแก้ว สนโสม	เกษตรอำเภอกระสัง
2. นางสาวบังอร โฉมฉิน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางอารักษ์มีย์ เขียวชาญสินชัย	เจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรชำนาญงาน
4. นางกฤษณา กุประดิษฐ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
5. นางสาวเบญจพร ยศวิชัย	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
6. นางสาววารินทร์ เบาระคน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- 2.1 การสัมภาษณ์
- 2.2 การเล่าประสบการณ์
- 2.3 การสังเกตการณ์
- 2.4 การรวบรวมข้อมูลจาก Facebook

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

หัวข้อในการถอดบทเรียนบางหัวข้ออ่านแล้วเข้าใจยาก ความเข้าใจและตีความหมายส่งผลต่อการตอบ
คามของเกษตรกร ควรมีการอธิบายความเพิ่มเติม

*****หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

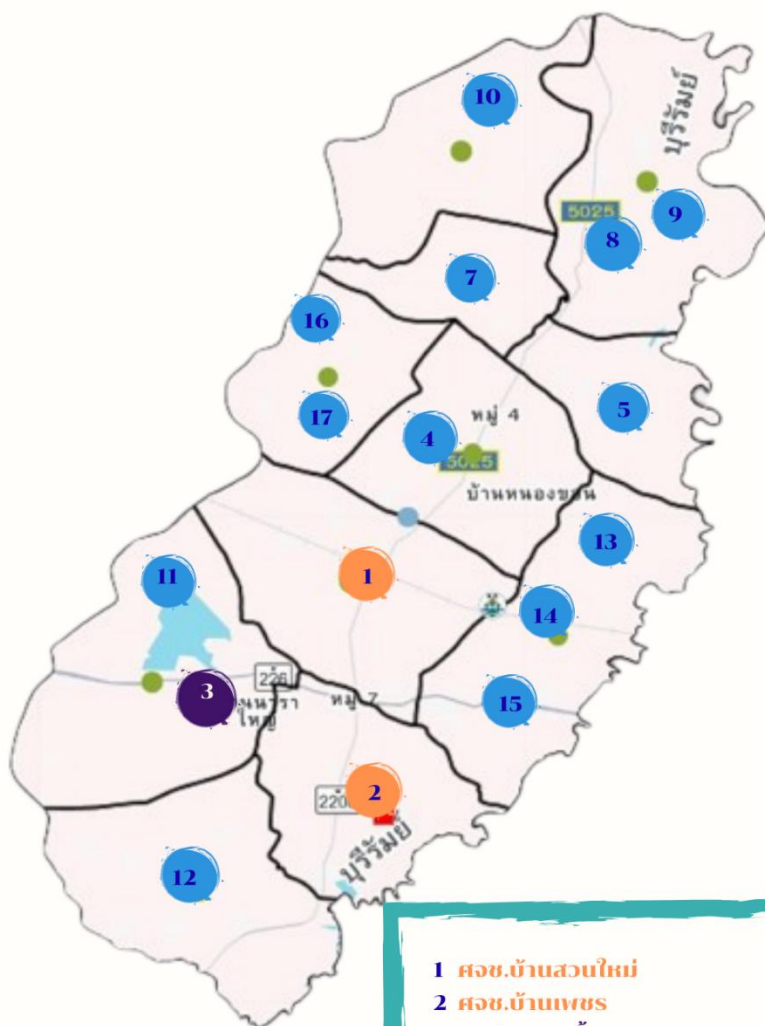
2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ศพก.เครือข่าย อำเภอกระสัง

- 1 ศพช.บ้านสวนใหญ่
- 2 ศพช.บ้านเพชร
- 3 ศดปช.สองชั้น
- 4 ศพท.บ้านโคกยาง
- 5 ศพท.บ้านจาน
- 6 ศพท.หนองน้ำขุ่น
- 7 ศพท.บ้านขามสามัคคี
- 8 ศพท.บ้านพลวง
- 9 ศพท.บ้านแสลงพัน

- 10 ศพท.บ้านประดู่
- 11 ศพท.บ้านจวม
- 12 ศพท.ทุ่งสว่าง
- 13 ศพท.หนองขาม
- 14 ศพท.บ้านโคกขมิ้น
- 15 ศพท.บ้านตะครอง
- 16 ศพท.บ้านโคกกล้วย
- 17 ศพท.บ้านอโณทัย